

Sibo Kanobana

Project Taalbeleid academisch Nederlands, UGent

Contact: sibo.kanobana@ugent.be

Het taalbeleid aan de Universiteit Gent 2009-2011: resultaten en bevindingen.

Inleiding

Deze bijdrage geeft een overzicht van het taalbeleid zoals ze aan de Universiteit Gent (UGent) vorm krijgt. Daarbij is er extra aandacht voor de bereikte resultaten en het effect van de aanpak met workshops Academisch NT2 voor anderstalige studenten. In een HSN-bijdrage werd vorig jaar al aandacht gevestigd op de vraag of er binnen de taalondersteuning sprake moet zijn van diversificatie of segregatie. Hierbij kwam uitgebreid aan bod waarom er geen keuze hoeft gemaakt te worden, maar dat zowel diversificatie als segregatie noodzakelijk zijn (Deygers & Kanobana, 2010).

Deze bijdrage gaat dieper in op het verder verloop van het project taalbeleid van de UGent tijdens het academiejaar 2010-2011 en de aanpassingen die ondertussen werden doorgevoerd. Vervolgens zullen de evaluatie en resultaten van de workshops Academisch NT2 besproken worden. Er vonden immers focusgroepsgesprekken plaats met de deelnemende anderstalige studenten en de stagiairs van de specifieke lerarenopleiding Nederlands (SLO-NL) die werden ingeschakeld als begeleiders bij de workshops. Hoe deze evaluatie werd aangepakt en welke conclusies er hieruit getrokken zijn, komt bij Bart Deygers (2011) uitgebreid aan bod.

Het taalbeleid aan UGent in 2010-2011

Voor het academiejaar 2010-2011 werd gekozen om de bestaande acties van het vorige academiejaar verder te zetten. Dit betekent dat er nog steeds sprake is van een sensibiliserende online taaltoets en individuele begeleiding (Deygers & Kanobana, 2010).

Tevens werden de workshops Academisch NT2 voorzien van extra didactisch materiaal en werden er meer facultaire sessies uitgewerkt. Uiteraard werd net zoals in 2009-2010 de doelgroep vooraf uitgesplitst volgens faculteit en volgens taalachtergrond (NT2 vs moedertaalspreker). Er werden ook meer faculteiten bereikt via facultaire workshops of infosessies.

Daarnaast werd werk gemaakt van een opleiding taalondersteuning die docenten konden volgen en werkte het Taalbeleid Academisch Nederlands ook samen met het Universitair Centrum voor Taal en Onderwijs van de UGent (UCT). Studenten die de opleiding Efficiënt Papers Schrijven volgden in het UCT werden tijdens het academiejaar verder opgevolgd door de medewerkers van het Taalbeleid Academisch Nederlands. Ten slotte groeit het aantal studenten dat gebruik maakt van het aanbod voor individuele begeleiding significant. Hieronder krijgt men een overzicht van het aantal bereikte studenten voor de individuele begeleiding en de workshops Academisch NT2 in het academiejaar 2010-2011 vergeleken met het aantal studenten in 2009-2010.

	Individuele begeleiding	Workshops Academisch Nederlands NT2	Totaal
2009-2010	44 studenten	40 studenten	84 studenten
2010-2011	121 studenten	66 studenten	187 studenten

Van het totaal aantal studenten in 2010-2011 dat gebruik maakte van individuele begeleiding of van de workshops had 35,3% geen Nederlandstalige vooropleiding. Daarnaast was 17,6% van de studenten van niet-Europese allochtone origine. Deze laatste groep studenten heeft echter wel secundair onderwijs genoten in het Nederlands. De UGent definieert immers allochtone studenten als studenten van niet-Belgische origine die toch minstens 2 jaar secundair onderwijs volgden in het Vlaamse Onderwijs. Onder hen vormen de niet-Europese allochtone studenten 3,1% van het totaal aantal generatiestudenten (Nulmeting academiejaar 2010-2011). Een aantal van deze allochtone studenten nam ook deel aan de workshops Academisch NT2. Door de structuur van de workshops in maatwerkhoeven, konden deze studenten aan het werk in een aparte groep samen met een aantal sterkere studenten met NT2-achtergrond. Uit deze cijfers blijkt dat het project Taalbeleid Academisch Nederlands van de UGent erin geslaagd is om een proportioneel hoog aantal allochtone studenten en studenten-nieuwkomers te bereiken.

Er werkten in 2010-2011 meer faculteiten mee aan sessies op maat van hun noden. In het eerste academiejaar werkten we immers met 3 faculteiten samen: Faculteit Rechten en Criminologische Wetenschappen (RE), Faculteit Letteren en Wijsbegeerte (LW) en Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur (FIRW). Toen werden slechts in twee faculteiten facultaire sessies georganiseerd (RE en LW). Bij RE waren deze sessies specifiek gericht tot anderstaligen en bij LW was het inclusief, voor zowel bachelorstudenten als masterstudenten en ongeacht hun taalachtergrond.

Op basis van de ervaring bij LW in 2009-2010 werd beslist dit aanbod te verruimen naar andere faculteiten, telkens aangepast aan hun vraag en noden. Zoals vorig jaar aangegeven hadden in september 2010 6 van de 11 faculteiten beslist om met Taalbeleid Academisch Nederlands samen te werken aan facultaire sessies. Al deze sessies waren uiteindelijk een succes waarbij heel wat studenten uit de faculteiten bereikt werden. Hieronder geeft de tabel een overzicht van het aantal bereikte studenten per faculteit/studierichting in 2010-2011:

	Aantal	Wie	Context
Letteren & Wijsbegeerte	± 500	bachelor/master	extracurriculaire infosessie
Psychologie & Pedagogie	± 30	bachelor/master	extracurriculaire infosessie
Criminologie	± 95	3de bachelor	workshops i.k.v. stage
Rechten	± 800	1ste bachelor	in de les Juridisch Schrijven
Economie en Bedrijfskunde	± 300	3de bachelor	in de les Bedrijfskundige Vaardigheden
Farmacie/ Diergeneeskunde	± 20	1ste bachelor (NT2)	extracurriculaire infosessie voor NT2

Hoewel Rechten en Criminologische Wetenschappen deel uitmaken van dezelfde faculteit, is de problematiek en de aanpak van de opleiding erg anders. Daarom werd er beslist om voor de studenten uit de Criminologische Wetenschappen een ander aanbod te creëren.

Tevens was het niet steeds opportuun om alleen studenten uit 1ste bachelor te bereiken. Docenten zien vooral taalproblemen optreden bij schrijfofdrachten en studenten worden vaak pas met hun eerste schrijfofdrachten geconfronteerd op het einde van hun bacheloropleiding. Zowel de monitoraten van de faculteiten als de docenten verkozen daarom infosessies Academisch Nederlands voor alle studenten van de opleiding of specifiek gericht naar de studenten van 3de bachelor.

Onderzoek

De stagiairs van SLO-NL kregen tijdens hun stage bij de workshops Academisch NT2 veel ruimte om nieuwe werkvormen uit te proberen. Elke stagiair werd immers begeleid in het ondersteunen van slechts maximaal 5 studenten. Dit schepte een situatie waarin stagiairs veel vrijheid genoten. Een meerderheid van de stagiairs wist aan te geven dat deze nieuwe werkvormen een invloed hebben op hun andere lespraktijken door hun didactisch inzicht te vergroten. Deze diverse en flexibele aanpak had verder ook een rechtstreekse invloed op hun zelfzekerheid in de klas (Deygers, 2011).

Het is erg moeilijk om het effect van de workshop Academisch NT2 te meten omdat er nog geen geavanceerde toetsen ontwikkeld werden. Desalniettemin vonden alle anderstalige studenten die deelnamen aan de workshops dat hun mondelinge vaardigheden in het Nederlands sterk verbeterd waren dankzij de workshops. Daarnaast beweerde de helft van de anderstalige studenten dat hun schriftelijke vaardigheden ook verbeterd waren door hun deelname aan de workshops. Ten slotte gaven alle anderstalige studenten aan dat de workshopreeks hen meer zelfvertrouwen gaf en waren ze erg positief over de nieuwe didactische werkvormen die werden aangewend (Deygers, 2011).

Conclusie

Het project Taalbeleid Academisch Nederlands heeft sinds zijn start in 2009 een hele weg afgelegd. Naast een universiteitsbrede aanpak waarbij meer dan de helft van de faculteiten betrokken zijn, worden de workshops Academisch Nederlands NT2 telkens meer verfijnd. Het project slaagt er ook in om via de faculteiten een ruime bekendheid te genieten bij de studenten. Steeds meer studenten maken gebruik van de aangeboden ondersteuning. Naar de toekomst toe zal het project Taalbeleid Academisch Nederlands zich meer richten tot lesgevers en monitoren. In dit kader werd in 2010-2011 een eerste workshop ‘Hoe geef ik taalondersteuning?’ georganiseerd voor docerend personeel. In het academiejaar 2011-2012 zal dit aangevuld worden met een opleiding voor monitoraatmedewerkers die hun vaardigheden wat betreft taalondersteuning nog willen verbeteren.

Referenties

Deygers, B. & Kanobana, S. (2010). “Taalbeleid aan de Universiteit Gent. Segregeren of diversifiëren?”. In: Vanhooren, S. & Mottart, A. (eds.) (2010), *Vierentwintigste Conferentie Het Schoolvak Nederlands*. Gent: Academia Press

Deygers, B. (2011). "Stage lopen in NT2-workshops aan de UGent: een onderzoek naar de effecten van een coachingstage." In: Van Hoyweghen, D. (eds.) (2011), *Naar taalkrachtige lerarenopleidingen. Bouwstenen voor taalbeleid*. Antwerpen: Plantyn